

Sygn. akt III AUa 101/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Górską (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSO del. Małgorzata Czerwińska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2016 r. w Szczecinie

sprawy L. D.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 listopada 2015 r. sygn. akt VI U 447/15

1. oddala apelację,
2. zasądza od L. D. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Anna Polak SSA Beata Górską SSO del. Małgorzata Czerwińska

Sygn. akt III AUa 101/16

UZASADNIENIE

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. decyzją z dnia 14.04.2015 roku ustalił L. D. wysokość emerytury wojskowej od dnia 1 marca 2015 r na kwotę 2893,79 zł. W decyzji wskazano, że przyjęta podstawa wymiaru emerytury to 3858,39 zł, procentowy wymiar przysługującej emerytury to 75% oraz, że do świadczenia przysługują dodatki: pielęgnacyjny (208,17 zł), kombatancki (208,17 zł), ryczałt energetyczny (165,88 zł) i dodatek kompensacyjny (31,23 zł). Organ rentowy w związku z decyzją Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 25.11.2014

r. dokonał korekty okresu wysługi emerytalnej poprzez uwzględnienie okresu uprawnień kombatanckich w wymiarze 4 miesięcy, zamiast dotychczasowych 3 miesięcy.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego ubezpieczony podniósł, że wysokość jego uposażenia według posiadanego stopnia wojskowego powinna być wyliczona przy przyjęciu „kapitan po 28 latach”. WBE ustaliło prawo do świadczenia według normy uposażenia U-23, zamiast U-19, co skutkowało zaniżaniem przez 17 lat podstawy wymiaru świadczenia. Mając na uwadze powyższą argumentację, ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zaliczenie do wysługi emerytalnej stanowiącej podstawę wyliczenia podstawy wymiaru należnego świadczenia całego okresu od 1 stycznia 1948 r. do 18 października 1976r. jako okresu służby wojskowej i okresu równoważnego ze służbą wojskową.

W odpowiedzi na odwołanie wojskowy organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12.11.2015 roku oddalił odwołanie.

Sąd I Instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

L. D. pełnił służbę wojskową w Wojsku Polskim w okresie od 1 stycznia 1948 r. do 22 grudnia 1955 r. oraz od 6 sierpnia 1963 r. do 18 października 1976 r. Ubezpieczony posiada uprawnienia kombatanckie: z tytułu uczestniczenia w walkach w jednostkach Wojska Polskiego z oddziałami (...) oraz grupami W. w wymiarze 1 miesiąca oraz z tytułu zachowania uprawnień przyznanych przez Związek (...) za okres od 01.1948 r. do 03-1948 r.

W okresie od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. L. D. był zatrudniony w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...).

W dniu 18 października 1976 r. L. D. został zwolniony z zawodowej służby wojskowej w stopniu wojskowym kapitana rezerwy. Ostatnim zajmowanym przez niego stanowiskiem służbowym było stanowisko instruktora wychowania politycznego. Rozkazem personalnym nr (...) z dnia 10.04.1985 r. L. D., niebędący wówczas w czynnej służbie wojskowej, za zasługi dla obronności kraju z dniem 9 maja 1985 r. został mianowany na stopień majora. Z dniem 9 lutego 2001 r. Minister Obrony Narodowej mianował L. D., niebędącego w czynnej służbie wojskowej, na stopień podpułkownika.

W dniu 20 października 1976 r. Dowódca Jednostki Wojskowej (...) wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie o wysokości uposażenia oraz równowartości świadczeń w naturze (dla celów zaopatrzenia emerytalnego), w którym wskazał, że kapitan L. D. został zwolniony ze służby wojskowej w dniu 19.10.1976 r. oraz, że na uprzednio zajmowanym stanowisku służbowym przysługiwało mu: uposażenie zasadnicze według posiadanego stopnia wojskowego (22 lata wysługi) w kwocie 3150 zł, uposażenie według stanowiska służbowego (w grupie 23, szczeblu A4) w kwocie 3200 zł, dodatki do uposażenia: rodzinny na dzieci – 1600 zł, rodzinny na żonę – 200 zł, permie produkcyjne: dodatek specjalny – 250 zł, a nadto świadczenia w naturze - równowartość umundurowania w stosunku miesięcznym – 644 zł.

Ubezpieczony nie zakwestionował prawidłowości wystawionego zaświadczenia w zakresie przyjętego 22 letniego okresu wysługi.

Sąd I instancji ustalił dalej, że w sierpniu 1977 r. L. D. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury wojskowej. We wniosku wskazał, że zgłasza do wysługi emerytalnej (poza służbą wojskową) okres zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...). Do wniosku załączył zaświadczenie z dnia 6.10.1975 r. wystawione przez Referat Kadr (...) potwierdzające okres zatrudnienia w politycznym aparacie partyjnym od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. oraz zaświadczenie o wysokości uposażenia oraz równowartości świadczeń w naturze (dla celów zaopatrzenia emerytalnego) wystawione w dniu 20 października 1976 r. przez Dowódcę Jednostki Wojskowej (...). Decyzją z dnia 1 września 1977 r. organ rentowy przyznał L. D. emeryturę wojskową od dnia 1 listopada 1977 r. Jako podstawę wymiaru emerytury przyjęto kwotę 6350 zł. Do

wyliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie przedłożonych dokumentów organ emerytalny, kierując się zasadami określonymi w art. 13 ustawy z dnia 16.12.1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, ustalił, że L. D., zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej w dniu 18.10.1976 r. w stopniu wojskowym kapitana, według stawek obowiązujących w dniu 1 stycznia 1977 przysługiwałoby w stosunku miesięcznym:

1. uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia w charakterze stałym (wchodzące w skład podstawy wymiaru emerytury) w łącznej kwocie 6350 zł (w tym uposażenie wg posiadanego stopnia wojskowego przy wysłudze lat 22 – 3150 zł, uposażenie według stanowiska służbowego (w grupie 23, szczeblu A) w kwocie 3200 zł)
2. dodatki do uposażenia nie wchodzące w skład podstawy wymiaru emerytury (z wyłączeniem dodatku rodzinnego) oraz równowartość świadczeń w naturze w stosunku miesięcznym w kwocie 950 zł (dodatek specjalny – 250 zł, równowartość umundurowania 700 zł)

Do wysługi emerytalnej (na dzień zwolnienia ze służby) mającej wpływ na wysokość należnego świadczenia uwzględniono: okres służby wojskowej od 4 stycznia 1948 r. do 22 grudnia 1955 r. (7 lat 11 miesięcy i 19 dni), okres zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 5 sierpnia 1963 r. (7 lat 6 miesięcy i 24 dni), okres służby wojskowej od 6 sierpnia 1963 r. do 18 października 1976 r. (13 lat 2 miesiące i 13 dni), łącznie 28 lat 8 miesięcy i 26 dni. Emerytura za 29 lat wysługi emerytalnej wyniosła 82% podstawy wymiaru, tj. kwotę 5207 zł. Nadto w wskazano, że ubezpieczony nie pracuje zarobkowo, nie ukończył 55 lat życia, nie jest inwalidą, nie osiągnął 30 lat wysługi emerytalnej ani nie pełni funkcji obywatelskich, społecznych względnie funkcji w dziedzinie obronności – zatem do czasu spełnienia jednego z tych warunków będzie wypłacane 25% emerytury tj. kwota 1302 zł. Decyzją z dnia 13 września 1977 r. w związku z podjęciem przez ubezpieczonego od dnia 10.03.1977 r. zatrudnienia organ rentowy dokonał zmiany wysokości wypłacanej emerytury, wskazując, że od 1.11.1977 r. do wypłaty będzie przypadać emerytura w pełnej wysokości 5207 zł. Sąd Okręgowy ustalił dalej, że w kolejnych latach organ rentowy dokonywał waloryzacji emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjmowano uposażenie wg posiadanego stopnia wojskowego przy wysłudze lat 22 – 3150 zł oraz uposażenie według stanowiska służbowego (w grupie 23). W sierpniu 1984 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wnioski o przyznanie dodatku kombatanckiego. Do wniosku dołączył legitymację kombatancką, w której wskazano, że działalność kombatancką prowadził przez 3 miesiące (od 1.01.1948 r. do 31.03.1948 r.). Decyzją z dnia 14 sierpnia 1984 r. organ emerytalny przyznał ubezpieczonemu prawo do dodatku kombatanckiego, a w pozostałym zakresie nie wprowadzono żadnych zmian, utrzymując dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia w kwocie 14896 zł (ustaloną decyzją waloryzacyjną z 12.12.1983 r.). Wysługę emerytalną przyjęto wg dotychczasowych ustaleń, tj. 28 lat, 8 miesięcy i 26 dni.

Sąd Okręgowy ustalił dalej, że we wrześniu 1991 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury poprzez uwzględnienie w wysłudze emerytalnej dodatkowo okresów zatrudnienia po zwolnieniu ze służby wojskowej (od 10.03.1977r. do 30.09.1978r. w Zakładach (...) w K., od 1.10.1978r. do 31.12.1978r. w Urzędzie Miasta i Gminy w K., od 30.12.1978r. do 1.09.1979r. w GS (...) w K., od 1.09.1979r. do 1.01.1985r. w (...) Wytwórni (...) w M., od 1.01.1985r. do 21.10.1988r. w (...), od 2.11.1988r. do 31.01.1989r. w Zakładach (...) w S. i od 1.02.1989r. do 30.08.1991r. w (...) Zakłady (...) w S.). Jednocześnie wskazał, że nie zamierza podejmować w przyszłości zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo wniósł o wliczenie do czasu służby wojskowej okresu działalności kombatanckiej (od 1.01.1948r. do 31.03.1948r.) w wymiarze podwójnym.

Decyzją z dnia 28 listopada 1991 r. organ emerytalny dokonał ponownego ustalenia należnej ubezpieczonemu emerytury. Do wysługi emerytalnej mającej wpływ na wysokość należnego świadczenia uwzględniono poza dotychczasowym okresem (28 lat, 8 miesięcy i 26 dni) dodatkowo okresy zatrudnienia po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej: od 10.03.1977r. do 30.09.1978r., od 1.10.1978r. do 31.12.1978r., od 1.01.1979r. do 1.09.1979r., od 2.09.1979r. do 1.01.1985r., od 1.01.1985r. do 31.10.1988r., od 2.11.1988r. do 31.01.1989r. i od 1.02.1989r. do 30.08.1991r.). Łącznie do wysługi emerytalnej uwzględniono 38 lat, 7 miesięcy i 7 dni. Decyzją z dnia 24 sierpnia 1992 r. organ emerytalny dokonał ponownego ustalenia należnej ubezpieczonemu emerytury przyjmując do wyliczenia wysługi emerytalnej prawidłowy okres odbywania zawodowej służby wojskowej od 1.01.1948 r. do 22 grudnia 1955 r. (wcześniej przyjęto okres od 4.01.1948r.). Łącznie do wysługi emerytalnej uwzględniono 38 lat, 4 miesiące i 13 dni

(w tym wysługa na dzień zwolnienia ze służby wojskowej 28 lat, 8 miesięcy i 29 dni) Emerytura za 39 lat wysługi emerytalnej wyniosła 100% podstawy wymiaru.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjmowano uposażenie za stopień wojskowy – kapitan po 20 latach (wysługa 22 lata) oraz uposażenie według stanowiska służbowego wg grupy U-23. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjmowano 38 lat wysługi emerytalnej.

W maju 1994 r. ubezpieczony zwrócił się do organu rentowego o wyjaśnienie jego wątpliwości dotyczących prawidłowości wyliczenia przez WBE należnej mu emerytury wojskowej. Wskazał, że w jego ocenie świadczenie jest zaniżone. Dodatkowo wskazał, że ma wątpliwości do poprawności kwalifikacji zajmowanego przez niego stanowiska służbowego do danej grupy zaszerogowania „U”.

Decyzją z dnia 10 maja 1994 r. organ rentowy dokonał waloryzacji emerytury wojskowej od dnia 1 marca 1994 r. Do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto uposażenie za stopień wojskowy – kapitan po 20 latach (wysługa 22 lata) oraz uposażenie według stanowiska służbowego wg grupy U-19 (przy uwzględnieniu taryfikacji z 1986 r.). Do ustalenia wysokości świadczenia przyjmowano 38 lat wysługi emerytalnej. W kolejnych latach (1994-2015) organ rentowy dokonywał waloryzacji/rewaloryzacji emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjmowano uposażenie za stopień wojskowy – kapitan po 20 latach (wysługa 22 lata) oraz uposażenie według stanowiska służbowego wg grupy U-19. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjmowano 38 lat wysługi emerytalnej.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika również, że pismem z dnia 29 grudnia 1994 r. Oddział Emerytur i Rent Departamentu Finansów MON poinformował ubezpieczonego, że ustalona przez WBE podstawa wymiaru emerytury, jak i wysokość samej emerytury są zgodne ze stanem faktycznym i obowiązującymi przepisami: podstawę wymiaru emerytury stanowi uposażenie należne żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym na które składa się uposażenie wg stopnia wojskowego na dzień zwolnienia ze służby wojskowej – kapitan i uposażenie wg stanowiska służbowego – instruktor wychowania politycznego (grupa zaszerogowania na dzień zwolnienia ze służby wojskowej - U-23, którą w maju 1986 przekwalifikowano na grupę U-19). W październiku 1997r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia, wskazując, że przez 17 lat wypłacano mu świadczenie emerytalne wyliczane wg uposażenia dla grupy zaszerogowania U-23, natomiast w ocenie ubezpieczonego jego uposażenie stanowiskowe powinno być wyliczone wg grupy U-19. Dodatkowo wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury należy przyjąć uposażenie za stopień wojskowy – kapitan po 28 latach. W tym zakresie wskazał, że w okresie przerwy w odbywaniu zawodowej służby wojskowej, w czasie pobytu w rezerwie zajmował stanowisko cywilne tożsame ze specjalnością wojskową.

Pismem z dnia 12 listopada 1997 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że zgodnie z obowiązującą w dniu zwolnienia ubezpieczonego ze służby wojskowej ustawą z dnia 17.12.1974 r. o uposażeniu żołnierzy do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według posiadanego stopnia wojskowego zaliczało się zawodową służbę wojskową oraz wojskową służbę nadterminową, okresową służbę wojskową, służbę w MO i organach bezpieczeństwa publicznego oraz okresy służby w stopniu oficerskim i okresy służby na stanowisku oficerskim lub stopniu podoficerskim w jednostkach i organizacjach wojskowych wymienionych w tej ustawie. Ustawa ta dawała prawo Ministrowi Obrony Narodowej zaliczenia do tej wysługi również innych okresów służby (poza ustawowe okresy czynnej służby wojskowej) lub pracy wykonywanej przed powołaniem żołnierza do czynnej służby wojskowej. Wskazano, że w przypadku ubezpieczonego należało przyjąć wyłącznie stawkę uposażenia wg posiadanego stopnia wojskowego przewidzianą w tabeli dla przedziału powyżej 20 lat wysługi.

W styczniu 1999 r. ubezpieczony ponownie złożył wniosek o przeliczenie świadczenia, wnosząc o wyrównanie świadczenia w związku z zaniżaniem przez wiele lat wysokości uposażenia poprzez przyjęcie grupy zaszerogowania U-23, zamiast grupy U-19. Dodatkowo wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury należy przyjąć uposażenie za stopień wojskowy – kapitan po 28 latach. W tym zakresie wskazał, że w okresie przerwy w odbywaniu zawodowej służby wojskowej, w czasie pobytu w rezerwie zajmował stanowisko cywilne tożsame ze specjalnością wojskową.

Pismem z dnia 17.02.1999 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że wysokość świadczenia ustalono zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W zaświadczeniu nr (...) z 11.06.2002 r. WBE wskazało, że ppłk L. D. posiada uprawnienia do emerytury od dnia 1.11.1976 r. na podstawie ustawy z dnia 16.12.1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w brzmieniu obowiązującym di dnia 31.12.1982r. Wskazano, że ubezpieczony został zwolniony z zawodowej służby wojskowej w dniu 18.10.1976 r. w stopniu kapitana, ze stanowiska służbowego oznaczonego stopniem wojskowym mjr. W dniu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej posiadał 21 lat 2 miesiące i 2 dni wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego. Ubezpieczony nie kwestionował prawidłowości tego zaświadczenia.

W dniu 24 marca 2015 r. do organu emerytalnego wpłynął kolejny wniosek ubezpieczonego o dokonanie przeliczenia świadczenia. Ubezpieczony zakwestionował prawidłowość wszystkich decyzji wydanych przez WBE po dniu 1.01.1994 r. Wskazał, że wysokość jego świadczenia została oparta na błędnej grupie uposażenia U-23, tymczasem w dacie przeniesienia do rezerwy pełnił funkcję służbową w stopniu wojskowym majora pobierając uposażenie wg normy U-19. Dodatkowo wskazał, że wnosi o ustalenie, że pełnił służbę wojskową nieprzerwanie od 1.01.1948 r. do 18.10.1976 r., a w konsekwencji wyliczenia świadczenia przy przyjęciu do wysługi od której uzależniona jest wysokość uposażenia: „kapitan po 28 latach”. Dodatkowo wskazał, że okres jego służby kombatanckiej wynosi 4 miesiące. Do wniosku dołączył decyzje Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 25.11.2014 r., w której wskazano, że łączny wymiar uprawnień kombatanckich wynosi 4 miesiące.

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2015 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. ustalił L. D. wysokość emerytury wojskowej od dnia 1 marca 2015 r w kwocie 2893,79 zł. Przyjęta podstawa wymiaru emerytury to 3858,39 zł. Procentowy wymiar przysługującej emerytury wyniósł 75%. Do świadczenia przysługują dodatki: dodatek pielęgnacyjny (208,17 zł), dodatek kombatancki (208,17 zł), ryczałt energetyczny (165,88 zł), dodatek kompensacyjny (31,23 zł). Organ rentowy w związku z decyzją Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 25.11.2014 r. dokonał korekty okresu wysługi emerytalnej poprzez uwzględnienie okresu uprawnień kombatanckich w wymiarze 4 miesięcy, zamiast dotychczasowych 3 miesięcy.

Z ustaleń Sądu I Instancji wynika, że organ rentowy do wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjął wysługę emerytalną wg starej ustawy (okresy służby wojskowej od 1 stycznia 1948 r. do 22 grudnia 1955 r. (w tym okres od 1.01.1948 r. do 30.04.1948 r. – działalność kombatancka) oraz od 6 sierpnia 1963 r. do 18 października 1976 r.). Natomiast do wyliczenia wysokości świadczenia w ogólnej wysłudze emerytalnej uwzględniono:

1. okres służby wojskowej od 1 stycznia 1948 r. do 22 grudnia 1955 r.,
2. okres zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 5 sierpnia 1963 r.,
3. okres służby wojskowej od 6 sierpnia 1963 r. do 18 października 1976 r.,
4. okresy zatrudnienia od 10.03.1977 r. do 30.09.1978 r., od 1.10.1978 r. do 31.12.1978 r., od 1.01.1979 r. do 1.09.1979 r., od 2.09.1979 r. do 1.01.1985 r., od 1.01.1985 r. do 31.10.1988 r., od 2.11.1988 r. do 31.01.1989 r. i od 1.02.1989 r. do 30.08.1991 r.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie i wskazując na treść art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 16.12.1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 1983r., Nr 23, poz. 139, ze zm.) oraz w zakresie ustalania uposażenia żołnierza - art. 11, art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1974r., nr 47, poz. 282 ze zm.) i jednocześnie przytoczył ich treść. Nadto, Sąd podniósł, że zasady dotyczące zaliczania okresów służby przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej, do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość uposażenia według stopnia wojskowego oraz stawki uposażenia według stanowiska służbowego typowe dla poszczególnych stopni wojskowych zostały dodatkowo uregulowane w § 11 ust. 1 i ust. 2 zarządzenia nr 41/MON z dnia 12 czerwca 1975 r.

wydanym przez Ministra Obrony Narodowej (na podstawie upoważnienia zawartego w art. 42 ust. 1 ustawy dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. nr 47, poz. 282) i w § 13 ust. 1 cyt. zarządzenia przyjęto, iż łączną wysługę lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego ustala dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę. W § 14 ust. 1 pkt 5 tego zarządzenia doprecyzowano, że zaliczenie poszczególnych okresów pracy cywilnej przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej do wysługi lat następuje na podstawie decyzji uprawnionego dowódcy.

Sąd Okręgowy podniósł dalej, że spór między stronami miał charakter prawny, gdyż fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia były w zasadzie niesporne. Organ emerytalny nie kwestionował, że L. D. w okresach od 1 stycznia 1948 r. do 22 grudnia 1955 r. oraz od 6 sierpnia 1963 r. do 18 października 1976 r. pełnił czynną służbę wojskową, a w okresie od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. był zatrudniony w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...).

Spornym natomiast problemem prawnym była możliwość uwzględnienia w wysłudze emerytalnej przyjętej do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury wojskowej okresu zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...).

Według organu emerytalnego, w świetle obowiązujących w dniu zwolnienia ubezpieczonego z zawodowej służby wojskowej unormowań, okres przedmiotowego zatrudnienia pozostawał bez wpływu na wysokość podstawy wymiaru emerytury wojskowej z tej przyczyny, że nie został uwzględniony w wysłudze lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według posiadanego stopnia wojskowego, które to uposażenie stanowiło jeden z elementów do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury. Sąd Okręgowy zgodził się z oceną prawną wojskowego organu emerytalnego, wskazując, że brak było prawnej możliwości uwzględnienia w wysłudze emerytalnej – poza niespornym okresem odbywania zawodowej służby wojskowej – okresu zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...). W ocenie sądu orzekającego z powyższych wskazanych przepisów jednoznacznie wynika, że ustalenie czasu służby, pracy i innej działalności zaliczanych do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych należało do właściwości odpowiednich organów wojskowych. W przypadku L. D. podmiotem uprawnionym do zaliczenia do omawianej wysługi lat okresów innych niż czynna służba wojskowa był dowódca jednostki, w której ubezpieczony pełnił służbę. Podstawę zaliczenia wysługi lat stanowił rozkaz właściwego dowódcę, którego jeden egzemplarz włączano do teczek akt personalnych. Wojskowy organ emerytalny przyznając ubezpieczonemu prawo do wojskowej emerytury dokonał wyliczenia podstawy wymiaru emerytury kierując się danymi wskazanymi w zaświadczeniu o wysokości uposażenia ubezpieczonego, wystawionym przez dowódcę jednostki wojskowej, w której ubezpieczony odbywał czynną służbę wojskową, a które dołączył do wniosku emerytalnego ubezpieczonego.

Zarówno powyżej przywołane przepisy, jak i treść wskazanego zaświadczenia, nie dawały podstaw do uwzględnienia przy wyliczaniu podstawy wymiaru emerytury w wysłudze lat, od której uzależniona była wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego dodatkowo okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. w Komitecie Wojewódzkim (...) B. była prawidłowa.

Ubezpieczony domagając się od organu rentowego uwzględnienia w wysłudze lat, od której zależy wysokość uposażenia według stopnia wojskowego dodatkowo okresu zatrudnienia od 12 stycznia 1956 r. do 8 sierpnia 1963 r. w Komitecie Wojewódzkim (...) B. na stanowisku kierownika Ośrodka (...) domagał się de facto weryfikacji prawidłowości decyzji dowódcy jednostki wojskowej zaliczającej do jego wysługi emerytalnej mającej wpływ na ustalenie podstawy wymiaru świadczenia wyłącznie okresy czynnej służby wojskowej (ok. 22 lat). Tymczasem żaden przepis powołanej ustawy o uposażeniu żołnierzy oraz wydanych przez Ministra Obrony Narodowej zarządzeń wykonawczych nie daje wojskowemu organowi emerytalnemu prawa weryfikacji wysokości przyznanych żołnierzowi uposażeń czy przyjętego przez dowódcę jednostki wymiaru wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych i w zależności od poczynionych ustaleń dokonywanie wymiaru świadczenia emerytalnego. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego wydając decyzję w przedmiocie wysokości emerytury L. D. był więc związany decyzją uprawnionego podmiotu (tu: dowódcy jednostki wojskowej), który określił

wysokość uposażenia zasadniczego oraz jego dodatków oraz wymiar wysługi lat, od której zależy wysokość uposażenia na 22 lata. Również sąd powszechny nie jest uprawniony do weryfikacji przyznanych żołnierzowi uposażeń, czy przyjętego przez dowódcę jednostki wymiaru wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych.

Weryfikacja prawidłowości ustalonej wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych możliwa jest bowiem w ocenie sądu wyłącznie przy zachowaniu odpowiedniej drogi służbowej, o czym świadczy zapis § 10 ust. 2 zarządzenia nr 10/MON z dnia 23.03.1993 r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o uposażeniu żołnierzy, w którym wskazano, że odwołania od decyzji, o których mowa w ust. 1 (tj. decyzji właściwego organu wojskowego o zaliczeniu (nie zaliczeniu) żołnierzowi okresów służby (pracy) do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego, rozpatruje organ wojskowy określony w odrębnych przepisach. Z powyższego wynika wyraźnie, że od decyzji o zaliczeniu (nie zaliczeniu) żołnierzowi okresów służby (pracy) do wysługi lat wydanej na podstawie tego przepisu przysługuje zainteresowanemu odwołanie do Ministra Obrony Narodowej, ewentualnie skarga do sądu administracyjnego.

Sąd Okręgowy, mając na uwadze powyższe przepisy oraz tryb zaliczania ewentualnego okresu zatrudnienia do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych, uznał więc, że w niniejszym postępowaniu brak było możliwości dokonania przez Sąd ubezpieczeń społecznych samodzielnego ustalenia, czy wskazywany przez ubezpieczonego okres zatrudnienia mógłby ewentualnie zostać uwzględniony w wysłudze emerytalnej.

Ustalenie takie należy bowiem do właściwości odpowiednich organów wojskowych.

W tym miejscu trzeba wskazać, że sąd powszechny - sąd ubezpieczeń społecznych jest wyłącznie właściwy do rozpoznania spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się natomiast sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zaopatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszy przeznaczonych na ubezpieczenia społeczne. W odniesieniu do spraw z zakresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych orzecznictwu sądów powszechnych podlega wyłącznie publicznoprawny stosunek, jaki nawiązuje się pomiędzy ubezpieczonym a wojskowym organem rentowym w zakresie tzw. zaopatrzenia emerytalnego.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji wojskowy organ emerytalny. Od decyzji tej przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 31 ust. 4 ww. ustawy). Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, którego przedmiotem i celem jest ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub ich wysokości. Ubezpieczony przedstawia w nim wszelkie okoliczności wiążące się z warunkami stawianymi przez ustawę dla przyznania lub ustalania wysokości świadczeń.

W analizowanym postępowaniu ubezpieczony domagał się ponownego ustalenia wysokości świadczenia. Wydanie tego rodzaju decyzji wymaga zastosowania art. 32 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy, który stanowi, że prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne albo ujawnione nowe dowody, istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanie organowi, a mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość (ust. 1), a decyzje ostateczne, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez wojskowy organ emerytalny zmienione, uchylone lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. - Kodeks postępowania administracyjnego (ust. 2). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zostały przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne ani nie ujawniono nowych dowodów istniejących w dniu wydania decyzji,

a nieznanymi organami, mającymi wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. Dowodem mogącym wpłynąć na ponowne ustalenie wysokości świadczenia byłaby w analizowanym przypadku wyłącznie decyzja odpowiedniego organu wojskowego, w której do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego dodatkowo doliczono aby wnioskowanym przez ubezpieczonego okres zatrudnienia. Ubezpieczony takiej decyzji nie przedłożył, a organ emerytalny i sąd powszechny nie były rzeczowo właściwe do dokonania samodzielnych ustaleń w tym zakresie. Sąd powszechny, tak samo jak organ rentowy, jest związany wskazaniem dowódcy jednostki o wymiarze wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wg stopnia wojskowego. W analizowanym przypadku jest to zaświadczenie wystawione w dniu 20 października 1976 r. przez Dowódcę Jednostki Wojskowej (...), w którym wskazano, że kapitanowi L. D. zwolnionemu ze służby wojskowej w dniu 19.10.1976 r. na uprzednio zajmowanym stanowisku służbowym przysługiwało m.in.:

1. uposażenie zasadnicze według posiadanego stopnia wojskowego (22 lata wysługi) w kwocie 3150 zł,
2. uposażenie według stanowiska służbowego (w grupie 23) w kwocie 3200 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. przyjęcie błędnych ustaleń faktycznych, skutkujące obniżeniem świadczenia emerytalnego, tj. że
 - ubezpieczony nie pełnił nieprzerwanie służby wojskowej od dnia 23 grudnia 1955r. do dnia 19 października 1976r., co było wynikiem pominięcia dokumentu urzędowego - o nieobalanej w toku postępowania treści - w postaci zaświadczenia wydane przez Komendanta WKU potwierdzające ciągłość służby w latach 1948-1976, , a co skutkowało też uznaniem, że ubezpieczony posiada 22 lata wysługi, zamiast 28 lat wysługi,
 - ubezpieczony pełnił służbę w jednostce wojskowej nr (...), podczas, gdy pełnił ją w JW nr (...), tj. w sztabie (...) Dywizji (...) w K., co potwierdza zaświadczenie komendanta WKU S.,
 - za decyzją zamienną z dnia 10.05.1994r., że uposażenie ubezpieczonego było ustalone według normy U-23, podczas gdy prawidłowo normą powinno być U-19 (choć faktycznie początkowo przyjęto U-23 - „etat kapitan" po czym zmieniono powołaną decyzją zamienną na U-19 „etat major"),
2. naruszenie prawa materialnego poprzez zawężającą i niewłaściwą wykładnię przepisów.

Ubezpieczony podniósł, że od 12.01.1956r. do 6.08.1963r. pełnił funkcję Kierownika Ośrodka (...) w Komitecie Powiatowym (...) w C., co jest zresztą przedmiotem zapisu w akcie osobowym będącym w zbiorze archiwalnym w WKU S., lecz w jego ocenie okres ten podlega zaliczeniu do okresu służby wojskowej, gdyż merytorycznie pokrywał się ze specjalnością wojskową na stanowisku instruktora Wydziału (...) w Sztabie (...) Dywizji (...).

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Wskazał, że Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz dokonał prawidłowej oceny prawnej, które to organ w pełni podziela. Nadto, zaliczenia okresu zatrudnienia do wysługi od której uzależniona była wysokość uposażenia według posiadanego stopnia wojskowego mógł dokonać właściwy przełożony decyzją w czasie pełnienia przez zainteresowanego zawodowej służby wojskowej. Takiej decyzji ubezpieczony nie przedstawił. Organ emerytalny nie jest uprawniony do dokonywania jakichkolwiek korekt w tej wysłudze i jest związany z ustaleniem właściwego dowódcy a według tego ustalenia wysługa ubezpieczonego od której uzależniona była wysokość uposażenia według stopnia wojskowego na dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej wynosiła 21 lat, 2 miesiące i 5 dni a więc nie obejmowała wskazanego wyżej okresu zatrudnienia w Komitecie Wojewódzkim (...) w B.. Wskazane przez ubezpieczonego dowody w postaci zaświadczeń Komendanta WKU w S. jako błędne i sprzeczne z ustaleniami poczynionymi przez Sąd I instancji w ramach prowadzonego postępowania dowodowego nie zasługują na

uwzględnienie. Poza sporem jest to, że organ emerytalny prowadząc postępowanie w sprawie prawa ubezpieczonego do emerytury wojskowej zaliczył okres ww. zatrudnienia do wysługi emerytalnej ustalając jej wysokość na 28 lat, 8 miesięcy i 26 dni. Wysługa od której uzależniona była wysokość uposażenia według stopnia wojskowego jest natomiast ustalana w trybie administracyjnym przez ustawowo uprawniony organ wojskowy i dlatego również sądy powszechne nie są właściwe do dokonywania weryfikacji tej wysługi.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy bardzo wnikliwie wyjaśnił w sprawie wszystkie istotne okoliczności, przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o całokształt materiału dowodowego oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności istotnych dla sprawy, w granicach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego, zgodnie ze swobodną oceną dowodów, w myśl art. 233 § 1 k.p.c., a następnie wydał trafny, odpowiadający prawu wyrok. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne w zakresie okoliczności dotyczących wysługi emerytalnej ubezpieczonego (ogólnego stażu ubezpieczeniowego), do którego zalicza się okres zatrudnienia w KP (...) w latach 1956-1963, oraz uwzględnił ostatnie miesięczne uposażenie z tytułu służby wojskowej, jak również rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania. Zarzuty podnoszone w apelacji nie doprowadziły do zamierzonego wzruszenia przyjętego przez Sąd I instancji oceny prawnej, że mimo zaliczenia w ogólnej wysłudze emerytalnej zatrudnienia poza służbą wojskową, tj. m.in. spornego okresu od 12.01.1958r. do 05.08.1963r., okres ten nie podlegał zaliczeniu do okresu służby wojskowej od której uzależniono wysokość uposażenia z tytułu pełnienia służby wojskowej.

Sąd Okręgowy przyjmując właściwą podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia, trafnie również podniósł, że zasady ustalenia wysługi lat, od której uzależniono wysokość uposażenia zasadniczego uregulowano w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1974r., nr 47, poz. 282 ze zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami nie uwzględnia się okresu pracy w Komitecie Powiatowym (...), będącego poza strukturami Wojska Polskiego. Ubezpieczony, zarzucając naruszenie prawa materialnego, nie wskazał jednak żadnego przepisu prawnego z którego wywodził swoje roszczenie. Wbrew przedkładanym przez ubezpieczonego zaświadczeniom Komendanta Wojskowej Komendy Uzuppełnień w S. z 10.12.1991r., k. 16, z 19.09.1995r., k. 18, nie potwierdzają one nieprzerwanej służby do 1976r. Ubezpieczony sam zresztą przyznał, że od 12 stycznia 1956r. do 6 sierpnia 1963r. pełnił funkcję Kierownika Ośrodka (...) w Komitecie Powiatowym (...) w C.. Z odpisu przebiegu służby wojskowej z akt personalnych żołnierza, sporządzonego przez Wojskową Komendę Uzuppełnień w S., wyraźnie zaś wynika, że ubezpieczony z dniem 23.12.1955r. został zwolniony do rezerwy i powrócił do wojska dopiero z dniem 06.08.1963r., w ramach służby okresowej. Z wskazanego dokumentu wynika też jednoznacznie, że ubezpieczony w spornym okresie od 01.01.1956r. do 05.08.1963r. nie odbywał służby wojskowej, gdyż od 12.01.1956r. podjął pracę w strukturach cywilnych, tj. w Komitecie Powiatowym (...), początkowo jako instruktor szkolenia partyjnego, a następnie do 05.08.1963r. jako kierownik ośrodka szkolenia partyjnego. Nie miało to zatem związku z przebiegiem służby wojskowej, nie stanowiło okresu zatrudnienia równego zawodowej służbie wojskowej w myśl art. 12 ust. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1974r., nr 47, poz. 282 ze zm.). Również na podstawie § 11 zarządzenia nr 41/MON z dnia 12 czerwca 1975r. w sprawie wykonywania ustawy o uposażeniu żołnierzy (Dziennik Rozkazów MON z 1987r., poz. 65, k. 101 akt) w związku z delegacją przewidzianą w delegacji art. 12 ust. 5 cyt. ustawy z 17.12.1974r., nie zaliczono do zawodowej służby wojskowej ani do okresów uznawanych na równi z zawodową służbą wojskową, od których uzależniona jest wysokość uposażenia, okresów pracy w (...), czy też pracy w ramach partii w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za propagandę. Słusznie zatem sporny okres pracy poza wojskiem nie mógł zostać objęty wysługą lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia wojskowego według stopnia wojskowego. Bezzasadne jest zatem stanowisko ubezpieczonego, który wywodził, iż skoro wykonywał pracę tożsamą ze specjalnością wojskową na stanowisku instruktora Wydziału (...) w Sztabie (...) Dywizji (...), to jest to okres pracy równoważny z pracą wojsku i powinien być zaliczony do uposażenia.

Nadto, w zakresie żądania zmiany wysokości uposażenia według stopnia wojskowego żołnierzy zawodowych, a zatem także na płaszczyźnie grupy zaszeregowania i przyznania stopnia wojskowego, ustalonych pierwotnie rozkazem i decyzją dowódcy jednostki wojskowej, ubezpieczony miał możliwość wykorzystać jedynie możliwą drogę służbową, m.in. zgodnie z § 10 ust. 2, § 13 ust. 1 i § 14 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 zarządzenia nr 41/MON z dnia 12 czerwca 1975r. w sprawie wykonywania ustawy o uposażeniu żołnierzy (Dziennik Rozkazów MON z 1987r., poz. 65, k. 101 akt). Zarówno bowiem wojskowy organ rentowy (poprzednio Wojewódzki Sztab Wojskowy, a obecnie Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego), jak i sądy powszechne, nie są organami uprawnionymi do rozstrzygania w materii pozostającej w wyłącznej kompetencji organów wojskowych (dowódcy jednostki, czy wskutek wniesienia odwołania, dowódcy jednostki nadrzędnej), jak również Departamentu Kadr Wojska Polskiego (zgodnie z § 14 ust. 2 ww. zarządzenia nr 41/MON z dnia 12 czerwca 1975r., a następnie, zgodnie z § 10 ust. 1 i ust. 2 zarządzeniem nr 10/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 marca 1993r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o uposażeniu żołnierzy, opubl. w Dzienniku Rozkazów MON z 1993r. poz. 7).

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył norm prawa materialnego, czy w ramach podniesionych zarzutów błędnych ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, ani też nie naruszył zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosku apelacyjnego.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku. O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy koszt ustanowienia zastępstwa procesowego strony wygrywającej proces, który w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu przed Sądem I instancji wynosił kwotę 60 zł, a Sądem Apelacyjnym wynosi kwotę 135 zł, zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 i w zw. z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity opubl. w Dz. U z 2013r., poz. 490, w brzmieniu obowiązującym przed i po 01.08.2015r.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz.1804).

SSA Anna Polak SSA Beata Górka del.SSO Małgorzata Czerwińska